

OCHRANA PRÁV UŽIVATELE SLUŽBY

Zájemci o službu jsou předem před nástupem do Terapeutické komunity Vršíček připravováni a seznamováni s dočasným omezením svých práv. Podstatnou součástí identity terapeutické komunity a viditelným ztělesněním pravidel je rozvrh týdne, který určuje všem co, kdy a za jakých podmínek mají dělat (tzv. strukturovaný program). Zájemce o službu je s tímto programem před nástupem seznámen stejně jako s povinností se ho aktivně účastnit. Do sociální služby nastupuje o své vlastní vůli a kdykoli může přijímací proces ukončit. Podpisem *Smlouvy o poskytnutí sociální služby* svůj souhlas s respektováním a dodržováním programu, stejně tak s dočasným omezením některých svých práv, stvrzuje.

1. Kontrola zavazadel a osobních věcí

Proč – v prostředí, kde probíhá práce s lidmi se závislostí, zajišťujeme bezpečné prostředí bez drog a alkoholu. V případě vnesení NL do prostředí komunity by došlo k ohrožení jednoho ze základních účinných faktorů, a to zachování „čistého“, tj. bezdrogového prostředí. Ostatní klienti tak nejsou ohroženi ve svém osobním prostoru a nemusí věnovat energii a řešit situaci v kontaktu s návykovou látkou.

Kdy – POUZE v den nástupu při nástupu nového klienta do komunity. Dále v konkrétních případech podezření na přítomnost návykových látek v objektu.

Jak - Postup – hledá se alkohol, nelegální NL, léky (kvůli zneužití jinými klienty), nebezpečné předměty (sečné, střelné zbraně aj.). Klient je o osobní prohlídce předem informován při jednání se zájemcem o službu).

Prohlídku provádí pracovník, který přijímá klienta za přítomnosti nového klienta a zástupce klientů ve funkci šéfa domu.

Prohlíží se zavazadla a obsah kapes oděvů.

Likvidaci zabavených předmětů zajišťuje vedoucí komunity.

Léky klienta jsou uloženy v depozitu, od kterého má klient vlastní klíč.

2. Omezení, s kým bude klient na pokoji,

Proč – genderové důvody – muži jsou ubytováni v patře, ženy v podkroví. Terapii pro partnerské dvojice nemáme. Terapeutické důvody – klient, který nastoupí, bydlí se služebně starším klientem na pokoji, ten mu pomáhá zapojit se do systému komunity. Zajišťuje klientovi kontrolu a podporu, což je součástí terapie.

Kdy – při nástupu do komunity.

Postup – při nástupu je klient ubytován v pokoji s klientem vyšší fáze. Zkušenější klient pomáhá mladšímu během prvních týdnů až měsíců se zvládnutím praktického chodu TKV a je mu oporou.

3. Omezení s nakládáním se svým časem

Proč – řád komunity vyžaduje po klientech změnu chování ihned po příchodu do komunity. Změna chování je do značné míry vnucená, klienti se jí brání. Nemůže z těchto situací unikat svými dosud používanými způsoby – symptomovým chováním, užitím návykové látky. Projevuje se u něj množství pocitů, které si za pomoci skupiny a terapeutů postupně uvědomuje a učí se vyjadřovat slovy. Zároveň si uvědomuje, že řád mu umožňuje bezpečné zakotvení v komunitě, učí se z něj smyslu pro strukturu, koherenci a rozlišování různých typů komunikace a interakce, což má samo o sobě resocializační význam.

Kdy – pro klienty v 0., 1. a 2. fázi jsou povinné všechny aktivity dle denního režimu. Klienti ve 3. fázi se nemusí účastnit neterapeutických skupin a komunit viz *Příručka pro klienta*.

Postup – klienti předem znají denní režim. Svou případnou neúčast na programu komunity oznamují týden předem na nedělních komunitách.

4. Omezení v rozhodování (podřízení se rozhodnutí skupiny)

Proč – klient se učí, že jeho osobní svoboda je omezena svobodou druhých lidí, že osobní svoboda má vždy limity.

Kdy – po dobu pobytu v komunitě.

Postup – komunitní léčba spočívá ve skupinové terapii, ve skupinových aktivitách, má podpůrný význam. Klient získává zpětnou vazbu, která mu pomáhá nahlížet na sebe sama, je podporován skupinou lidí, která má stejný cíl – zapojení se do společnosti a usilovat o kvalitu života.

5. Omezení ve stravování – klient se nemůže rozhodnout podle sebe, jak a kdy se chce stravovat a co bude jíst

Proč – z provozních důvodů je v programu pro společné jídlo vyhrazen omezený čas.

Kdy – po dobu pobytu v komunitě.

Postup – společné jídlo se podává ve stanovený čas v rámci denního režimu v prostorách určených ke stolování. Klientům na výjezdu se jejich porce oddělí a uloží do lednice. Klientům na marodce nebo klauzuře odnese jídlo na pokoj klient ve funkci pomocníka v kuchyni. Jídlo, které se nesní, a dá se jíst později, se uloží do lednice. Zbytky jídla se odkládají do označeného kbelíku pro slepice.

Klient s jinými stravovacími návyky musí toto oznámit předem na samořídící skupině nebo hned při nástupu do komunity. Klient v roli šéfa kuchyně připravuje pokrmy pro všechny s ohledem dané stravovací návyky jednotlivců nebo uvaří jiné jídlo pro daného klienta.

Kávu a čaj mimo snídani a večere si klienti připravují sami ve svém osobním volnu. Kávu si kupují svou vlastní. Pitný režim je zajištěn, přes den je volně k dispozici voda se šťávou nebo čistá voda.

6. Omezení osobního, telefonického a písemného kontaktu se svojí rodinou a přáteli

Proč – regulace s ohledem terapeutické důvody – klient by se měl v komunitě cítit chráněný před vnějšími vlivy. Je důležitá jeho integrace do programu TK. Klient se na začátku léčby často vrací k předchozím stupňům vývoje motivace nebo dokonce na samý počátek (např. pod vlivem neuspokojeného očekávání, nebo naopak pod vlivem rychlého zlepšení).

Kdy – v 0. fázi zcela, výjimka jednorázový telefonát blízkým po příjezdu do TKV.

1. fáze – možnost telefonování za přítomnosti terapeuta nebo klienta vyšší fáze. Telefon vrací do skříňky. Možnost návštěv rodinných příslušníků v komunitě.

2. fáze – možnost telefonování v době osobního volna. Telefon vrací do skříňky. Možnost dovolenky u své rodiny. Možnost návštěv rodinných příslušníků v komunitě.

3. fáze – telefonování bez omezení, telefon má u sebe. Možnost dovolenky u své rodiny. Možnost návštěv rodinných příslušníků v komunitě.

Postup – klient si v době osobního volna vezme telefon ze své skříňky a telefonuje. Klient ve 3. fázi může telefonovat kdykoli. Návštěvy a dovolenky klienti písemně oznamují pracovníkům na poradě. Pokud splní podmínky, viz *Příručka pro klienty*, je jim umožněna.

7. Právo na partnerský a sexuální život

Proč – nenavazování partnerských vztahů, zákaz sexuálních kontaktů s jiným členem komunity nebo terapeutického týmu. Chápeme, že potřeba intimity je přirozenou součástí každého člověka, ale v prostředí komunity může být překážkou léčby. Budování nového vztahu odebírá pozornost a energii, která by měla být do léčby investována. O těchto potřebách je však důležité mluvit a přinášet do terapeutického procesu. Vztah mezi klienty by měl být spíš "sourozenecký" než partnerský.

Partnerské/manželské vztahy, vztahy s dětmi a rodinou obecně podporujeme a v rámci programu umožňujeme.

Kdy – po celou dobu pobytu v komunitě.

Postup – návštěvy a dovolenky klienti písemně oznamují pracovníkům na poradě. Pokud splní podmínky, viz *Příručka pro klienty*, je jim umožněna.

8. Omezení poslechu hudby

Proč – jako prevence bažení a lapsu. Ohled na soužití s ostatními členy komunity.

Kdy – po dobu pobytu v komunitě.

Postup – pokud klient hlasitost hudby poruší, je pracovníkem vyzván k nápravě.

9. Omezení klienta rozhodovat o svém vzhledu - klient nesmí nosit oděvy a doplňky, propagující užívání drog a životní styl, který se k tomu váže (např. tričko s nápisem LSD apod.).

Proč – jako prevence bažení a lapsu. Ohled na soužití s ostatními členy komunity, který klienty spojuje s minulostí.

Kdy – po dobu pobytu v komunitě.

Postup – pokud klient nosí tematicky nevhodné oděvy, je pracovníkem vyzván k nápravě.

10. Omezení kdy a kde bude kouřit

Proč – dodržování strukturovaného programu

Kdy – po dobu pobytu v komunitě.

Postup – klient kouří ve vyhrazeném prostoru ve vyhrazených časech.

11. Testování na přítomnost na návykových látek v organismu

Proč – zvýšení motivace k abstinenci, zajištění bezpečného prostředí bez drog a alkoholu. Kontrola zavazadel a osobních věcí, bod 1.

Kdy – při nástupu do komunity, po absolvování výjezdů mimo TKV nebo při jiném podezření na užití návykových látek

Postup – po příchodu klienta může být otestován orientačním testem na přítomnost alkoholu v dechu nebo přítomnost metabolitů návykových látek v moči nebo ve slinách.

12. Obydlí je nedotknutelné

Proč – z provozních důvodů nemají klienti ubytování na průchozích pokojích dohled nad tím, kdy jim jiný klient vstoupí do pokoje.

Kdy – dokud klient bydlí na průchozím pokoji

Postup – plánuje se vytvoření intimních zón v pokojích klientů. Dočasně si klienti intimní zónu vytvořili prostřednictvím zástěn ze závěsů a částí nábytku.

13. Svoboda pohybu – omezení pohybu v budově – klauzura

Proč – terapeutické důvody - klauzura je mimořádné úvodní opatření extrémního omezení pohybu, s jehož účelem je klient podrobně seznámen při nástupu do komunity. Cílem fyzického omezení pohybu je maximálně podpořit meditační činnost, při které si klient uvědomuje, že součástí následující léčby budou omezení jeho svobodné vůle. Uměle se vytváří diskomfort, který prověřuje sílu klientova rozhodnutí podstoupit následující léčbu, která přináší mnohá omezení a změny proti dosavadnímu životu. Současně je to rituálem oddělení se od skupiny při přestupu do další fáze léčby.

Kdy – při přestupech do vyšší fází programu a při ukončení programu

Postup – alespoň 12 hodin před závěrečnou komunitou nastoupí klient do klauzury, kde se připravuje na závěrečnou (výstupní) komunitu, na které by měl zhodnotit nejen průběh uplynulé fáze, ale i celého svého pobytu v TKV. Po slavnostní závěrečné komunitě, na které jsou přítomni všichni členové komunity i týmu klient proběhne závěrečný výstupní rituál.

14. Svoboda pohybu – omezení pohybu mimo budovu

Proč – terapeutické důvody – klient se mimo komunitu dostává do kontaktu s prostředím, kde jsou návykové látky snadno dostupné nebo kde je dříve často užíval. Klient zakouší craving, což je komplikace při léčbě závislosti a může vést k relapsu. U klientů se může craving objevit nejen na počátku léčby, ale i před jejím úspěšným ukončením. Výjezdy mimo komunitu jsou v jistém smyslu nácviky jednání v ohrožujícím prostředí.

Kdy – klienti v 0. a 1. fázi mají při výjezdu vždy doprovod. Klienti 2. a 3. fáze jezdí sami bez doprovodu.

Postup – výjezdy mimo prostředí komunity oznamují klienti s týdenním předstihem na nedělní komunitě.

Po návratu z výjezdu může být klient otestován orientačním testem na přítomnost alkoholu v dechu nebo přítomnost metabolitů návykových látek v moči nebo ve slinách.